

ASOCIAȚIA PENTRU ÎMBUNĂȚĂȚIRI FUNCiare ȘI CONSTRUCȚII RURALE DIN ROMÂNIA

**București, Sos. Oltenitei 35 – 37, Cont RO 52 CECEB40343RON0340981 deschis la
CEC–Sucursala Sector 4 București–Agentia Alexandru Obregia – Conturi Organizații**

Telefon: 021 332.30.55 / 351; 356 Fax: 021 332.21.83

E-mail:centrala@anif.ro; www.anif.ro

PUNCT DE VEDERE privind redimensionarea ecologică și economică pe sectorul românesc al Luncii Dunării

Dr.ing. Ioan MOCA
Secretar

➤ INTRODUCERE

După anul 1990, constatându-se unele anomalii în funcționarea incintelor îndiguite și desecate (unele și irigate) din Lunca Dunării, s-au elaborat mai multe studii și proiecte și au avut loc dezbateri ale specialiștilor din domeniu privind viitorul acestei zone.

Reconstrucția ecologică este una dintre soluțiile abordate de specialiști și analizată la diferite nivele de luare a deciziilor. Aceasta soluție este fără îndoială o provocare pentru toți cei care acționează în domeniul gospodăririi apelor și îmbunătățirilor funciare, așa cum au fost și proiectele de realizare a incintelor îndiguite și desecate de-a lungul Dunării, pe amplasamentul fostelor lacuri (bălți), de la realizarea cărora a trecut aproape o jumătate de secol.

➤ CONTEXT

Analiza situației existente în Lunca Dunării trebuie să pornească de la contextul politic, economic și social în care au fost realizate aceste lucrări, pentru a putea învăța din greșelile trecutului.

După cel de-al doilea război mondial, România ca țară învinsă a trebuit să plătească despăgubiri de război țărilor învingătoare. Principalul beneficiar a fost Uniunea Sovietică. După revendicările teritoriale obținute, Uniunea Sovietică a cerut ca plata acestor datorii să se facă în materii

prime (cărbone, minereu de fier, lemn, textile, produse agroalimentare). În acest scop, s-au creat SOVROM-urile în diferite domenii. Criza alimentară din România și raționalizarea consumurilor au obligat factorii de decizie să caute soluții de satisfacere a acestor cerințe. De aceea, valorificarea tuturor suprafețelor de teren pentru agricultură, prin realizarea lucrărilor de îmbunătățiri funciare în Lunca Dunării a fost soluția politică unanim acceptată.

Proiectele de îndiguiri și desecări elaborate și realizate, într-un ritm alert, în urmă cu 40 de ani, nu au ținut seama de impactul asupra zonei, îndeosebi din punct de vedere ecologic și social, chiar dacă specialiștii de atunci au avut unele îndoieli privind efectele acestor lucrări. Dezideratul politic major a fost crearea de noi suprafețe agricole pentru a obține cantități cât mai mari de produse agroalimentare. Ca atare, s-a absolutizat concepția valorificării tuturor suprafețelor de teren pentru agricultură, considerându-se că o agricultură extensivă poate asigura necesarul de produse cerute de comanda socială.

➤ RECONSTRUCȚIA ECOLOGICĂ

Plecând de la cele prezentate, considerăm că astăzi nu trebuie să fetișizăm ideea inundării Luncii Dunării numai de dragul reînțoarcerii la paradisul ecologic pierdut. Astăzi specialiștii sunt „sub vremuri”, dar nu sunt obligați să aplice soluții tehnice

sub presiunea dezideratului politic. Studiile și proiectele care se elaborează trebuie să găsească soluții de corectare a greșelilor făcute acum 40 de ani, astfel încât aceste amenajări de redimensionare ecologică și economică să nu genereze alte disfuncționalități, care apoi, peste timp, să fie din nou criticate.

Abordarea generalizată și extrapolarea rezultatelor și a soluțiilor unor experimente pentru restabilirea situației inițiale din Lunca Dunării, prin refacerea funcțiilor naturale, tipice pentru zonele umede, poate fi la fel de controversată ca și tendința excesivă aplicată anterior, de valorificare a fiecărui hectar de teren.

După părerea noastră este esențială și analiza impactului economico-social pentru zonele avute în vedere la reconstrucția ecologică. Prin soluțiile hidrotehnice și ameliorative propuse trebuie să se realizeze un mediu favorabil pentru asigurarea existenței comunităților locale din zonă.

Preocuparea actuală pentru readucerea în circuitul natural a unor perimetre îndiguite, desecate și unele cu amenajări pentru irigații din Lunca Dunării, trebuie să fie dublată de găsirea unor soluții concrete privind asigurarea continuității practicilor agricole, zootehnice, silvice și menținerea unui control riguros asupra umidității din sol. Studiile și proiectele care se elaborează trebuie să fie argumentate și prin prisma eficienței și impactului economic și social al acestor lucrări.

Se pun, în mod firesc, întrebările:

➤ Se justifică oare renunțarea la lucrările hidrotehnice existente de apărare împotriva inundațiilor și dezafectarea amenajărilor hidroameliorative realizate, prin obținerea unor cantități importante de pește, stuf, vânat și realizarea unor zone de agrement și recreere?

➤ Este oare benefică și acceptată de către comunitatea locală schimbarea propusă prin proiectele de redimensionare ecologică, sau ne întoarcem la situația de acum 50 de ani, când oamenii aflați în zona care urma să fie îndiguită, nici nu au fost întrebați?

Se pot da răspunsuri juste la o serie de probleme, cum sunt:

- schimbarea modului de folosință a terenurilor (proprietari privați și Administrația Domeniilor Statului - ADS);

- despăgubirea proprietarilor: valoarea terenurilor, valoarea producției agricole nerealizate pentru următorii 50 de ani, valoarea activelor dezafectate (proprietari privați și ADS);

- casarea mijloacelor fixe în vederea scoaterii lor din funcțiune;

- dezafectarea și scoaterea din funcțiune a unor amenajări de îmbunătățiri funciare, de utilitate publică, cu durata normată de serviciu neexpirată (administrator Administrația Națională a Îmbunătățirilor Funciare - ANIF);

- asigurarea funcționalității amenajărilor de pe terasa Dunării care nu se dezafectează (administrator ANIF), dar care pot fi sub influența modificărilor preconizate (este cazul prizelor de apă pentru irigații la Dunăre);

- asigurarea unor soluții alternative favorabile continuității vieții comunităților locale implicate în redimensionarea ecologică (viața socială, practici agricole, tradiții).

Considerăm că nu trebuie pierdut din vedere nici efortul investițional făcut de România pentru realizarea lucrărilor hidrotehnice de îndiguire și a amenajărilor hidroameliorative de punere în valoare a incintelor realizate.

De asemenea, adoptarea unor reglementări și acte normative ale Guvernului și Parlamentului trebuie să țină seama de opinia tuturor factorilor interesați. Astfel Hotărârea Guvernului nr. 1208/06.09.2006, inițiată de Ministerul Mediului și Gospodăririi Apelor, în prezent Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile (MMDD), pentru aprobarea unui Program complex privind redimensionarea ecologică și economică în sectorul românesc al Luncii Dunării, s-a elaborat fără implicarea unor instituții ca: Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale (MADR), Administrația Națională a Îmbunătățirilor Funciare (ANIF), Academia de Științe Agricole și Silvicultură (ASAS). Precum se știe, ANIF este administratorul infrastructurii de apărare la Dunăre și al infrastructurii de îmbunătățiri funciare din incintele îndiguite iar Administrația Domeniilor Statului este administratorul terenurilor agricole.

➤ CONCLUZII

1. Așa cum am menționat, redimensionarea ecologică și economică pe sectorul românesc al Luncii Dunării implică abordări complexe din punct de vedere tehnic, juridic, economic, social.

2. Abordarea generalizată a soluțiilor de reabilitare a situației inițiale în Lunca Dunării pe sectorul românesc, prin refacerea funcțiilor naturale tipice pentru zonele umede, poate fi la fel de controversată ca și tendința excesivă de valorificare agricolă practică acum 50 de ani. Atât conceptul de valorificare a tuturor suprafețelor de teren din Lunca Dunării numai în scopuri agricole, cât și conceptul de inundare a suprafețelor de dragul reînnoirii paradisului ecologic pierdut sunt soluții extreme. Specialiștii de astăzi trebuie să aibă o abordare realistă, în beneficiul interesului național.

3. Fără îndoială că incintele apărate împotriva inundațiilor, realizate în urmă cu 50 de ani „găzduiesc” unele greșeli tehnice, asupra cărora specialiștii trebuie să se aplece cu toată responsabilitatea. De aceea, pentru fiecare incintă este necesar să se fundamenteze științific soluții pe baza unor studii detaliate de impact de mediu și economico-social care să justifice redimensionarea unor zone din incintele îndiguite. Extrapolarea rezultatelor de la o incintă la alta poate conduce la soluții nefuncționale.

4. Soluțiile tehnico-economice care se vor propune în proiectele de redimensionare ecologică a Luncii Dunării pe sectorul românesc să facă obiectul unor reale dezbateri publice, cu participarea beneficiarilor, a specialiștilor, a organizațiilor neguvernamentale din sectorul de îmbunătățiri funciare, domeniul gospodăririi apelor și altele interesate, precum și a instituțiilor de stat abilitate

(MMDD, MADR, ANIF, MEF, ASAS etc.). Apare din ce în ce mai evidentă cerința unor lucrări de re-proiectare a cotelor de apărare a digurilor, ținând seama de modificările hidrologice severe ale Dunării și, totodată, de reabilitarea întregului sistem de apărare a luncilor îndiguite. În acest scop se propune să se asigure acces gratuit la toate informațiile necesare formării unei opinii responsabile privind un astfel de proiect.